

УДК378.147.091.33-021.464:616.9-053.2

О. Конакова,
к.мед.н., асистент кафедри дитячих інфекційних хвороб
Запорізького державного медичного університету
e-mail: olgakonakova@rambler.ru

Є. Сіліна,
к.мед.н., асистент кафедри дитячих інфекційних хвороб
Запорізького державного медичного університету

Т. Пахольчук,
доцент кафедри дитячих інфекційних хвороб

О. Дралова,
асистент кафедри дитячих інфекційних хвороб
Запорізького державного медичного університету

Науковий керівник - О.Усачова,
д.мед.н., професор, завідувач кафедри дитячих інфекційних хвороб
Запорізького державного медичного університету,
м. Запоріжжя,

ОРГАНІЗАЦІЯ АУДИТОРНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ ДЛЯ СТУДЕНТІВ ШОСТОГО КУРСУ МЕДИЧНОГО ФАКУЛЬТЕТУ З ДИТЯЧИХ ІНФЕКЦІЙНИХ ХВОРОБ

На сучасному етапі для вивчення клінічних дисциплін у медичних вищих навчальних закладах невід'ємною частиною освітнього процесу як для студентів, так і для викладачів стає аудиторна самостійна робота[1].

Педагогічні технології системи ECTS передбачають, що у центрі навчального процесу знаходиться студент. Перевага віддається активним методам навчання, підготовка студентів відбувається за індивідуальними планами, збільшується частка самостійної роботи під контролем викладача. Когнітивним інтересам належить одне з провідних місць серед основних чинників ефективного навчання оскільки вони, власне, забезпечують активне пізнання світу [3].

Зважаючи на велику роль інфекційних хвороб у структурі захворюваності і високу летальність при цих хворобах серед дітей, значне погіршення епідеміологічної ситуації у світі, виникнення нових інфекцій, збільшення міграції населення, викладання дитячих інфекційних хвороб у системі вищої медичної освіти є невід'ємною частиною підготовки студентів на медичному факультеті.

Згідно робочої навчальної програма для студентів шостого курсу медичного факультету передбачається аудиторна (лекції та практичні заняття), аудиторна самостійна робота студентів та підсумковий модульний контроль. Одним із компонентів, що впливає на сумарну ефективність навчального процесу є аудиторна самостійна робота, що вимагає сучасного інформаційного забезпечення.

Для успішного впровадження нової програми навчання на кафедрі створено якісно нове методичне забезпечення: нові тексти лекцій, мультимедійні матеріали, методичні вказівки до практичних занять для викладачів та студентів з обов'язковим повним поданням теоретичного матеріалу за темою, переліком питань до кожної теми, ситуаційних, проблемних задач, тестових завдань з еталонами відповідей до них, переліком рекомендованої літератури. Методичні матеріали обговорені на центральній методичній Раді ЗДМУ і розташовані на Web-сторінці кафедри. Наявність електронних носіїв кафедри дозволяє всебічно використовувати навчальну літературу, яка регламентована МОЗ України та МОН України. Всі комп'ютерні версії навчальних планів та методичних напрацювань (календарно-тематичні плани лекцій, практичних занять, перелік практичних навичок та

тестових завдань для підготовки до поточного та модульного контролю, список додаткової літератури, а також розклад занять і графік проведення модульного контролю) подані українською та англійською мовами.

Слід зауважити, що за сучасних умов, частка самостійної роботи під час навчання в медичному ВНЗ збільшилась і перевищила аудиторну роботу студентів. В останні роки відбулося впровадження аудиторної самостійної роботи, яка на 6-му курсі медичного факультету кожного дня займає 3 академічні години (при цьому практична робота складає 4 години щодня). Отже, розділ «аудиторна самостійна робота» є рівноцінним при викладанні дитячих інфекційних хвороб на 6-му курсі медичних ВНЗ.

Безумовно, студенти, які зацікавлені в отриманні якісної освіти, використовують сучасні технічні засоби при самостійній підготовці (комп'ютерні технології, Інтернет, візуальні та дистанційні форми отримання інформації) [4]. Але більшість студентів потребують вдосконалення навичок для самостійного навчання, поповнення, систематизації та перетворення знань. Саме викладачі вищої школи повинні цілеспрямовано проводити роботу зі студентами по виробленню навичок працювати з літературою, а також широко використовувати статистичні матеріали, наукову медичну інформацію, періодичні видання, сучасні електронні, мультимедійні засоби, глобальні та локальні мережі навчання [2].

Важливою формою навчання є створення on-line курсів для вивчення клінічних дисциплін у медичних вищих навчальних закладах. Створення on-line курсу на платформі Edx по дисципліні для студентів 6 курсу медичного факультету на кафедрі дитячих інфекційних хвороб проводилося у декілька етапів. На початку, згідно робочої програми навчальної дисципліни, було обрано найбільш актуальний тематичний модуль, який включав три теми. В подальшому розроблено повний сценарій on-line курсу та план навчальних елементів (відео, презентації та ін.) з урахуванням тематичних планів обраного модуля. Після проведення ретельного пошуку сучасного теоретичного матеріалу для кожної теми, який складався із протоколів діагностики та лікування інфекційних хвороб у дітей, лекцій завідуючої кафедри, презентацій доповідей провідних спеціалістів МОЗ України та ВООЗ, проводилося його розміщення використовуючи on-line програму STUDIO. З метою полегшення вивчення модулю студентами, нами було створено кілька блоків для кожної теми, що дозволило чітко розподілити інформацію та висвітлити найбільш важливі питання.

Під час створення та впровадження відповідного on-line курсу виникли певні труднощі. Розробка on-line курсу на платформі Edx, особливо в умовах обмеженого часу, потребувала значного інтелектуального напруження викладачів, які брали участь у проекті та має ряд суттєвих проблемних питань. Серед них труднощі, пов'язані з особливостями розміщення матеріалу з урахуванням плагіату та захисту авторських прав в Інтернеті та об'єктивізації оцінювання знань студентів по закінченню on-line курсу.

Також, на нашу думку, необхідно ширше використовувати мультимедійні програми, компакт-диски та відеофільми для забезпечення наочності при знайомстві із хворими на низку інфекційних захворювань, які включені до навчального плану. Саме сьогодні народжуються нові схеми розуміння і засвоєння знань, менш зв'язані зі словом, більш - із зоровим, тактильним рядом, формою, образом. Вважаємо, що одним з важливих ресурсів у вивченні дитячих інфекційних хвороб є розвиток якісних, інтуїтивних, образних уявлень шляхом використання «наочно-комп'ютерних підходів».

Значні проблемні питання, щодо впровадження аудиторної самостійної роботи студентів, ми вбачаємо у створенні ефективної навчальної обстановки під час аудиторного навчання студентів без участі викладача. Ми вважаємо, що важливим є не лише доступне викладання матеріалу у наведених вище видах засобів (лекції, on-line курс тощо), але і створення умов для використання їх під час аудиторної роботи. Ми пропонуємо на кожне заняття низку диференційних таблиць, які повинні заповнити студенти, задач та завдань, які вони повинні вирішити після ознайомлення з методичними матеріалами. Таким чином досягається мета не лише спонукання студентів до ознайомлення з засобами з теми, що наявні на занятті. Крім того, ми використовуємо можливість оцінити отримані під час

проведення аудиторної самостійної роботи знання, за результатами бальної оцінки результатів вирішення наведеної діяльності: діагностичні таблиці, завдання різного рівня складності (тести, клінічні задачі) тощо.

Таким чином, наявність сучасних дидактичних методичних матеріалів для аудиторної самостійної роботи студентів створює умови для вивчення теми та об'єктивної оцінки її ефективності за допомогою сучасних контролюючих засобів.

Отже, ми бачимо наступні шляхи поліпшення самостійної роботи при викладанні дитячих інфекційних хвороб в межах аудиторних занять:

1. Підвищення рівня викладацької майстерності, що потребує постійної самоосвіти та обміну досвідом.
2. Оптимізація методичного забезпечення навчального процесу шляхом підготовки власних підручників, навчальних посібників, методичних розробок, збірників ситуаційних задач, які б відповідали сучасним вимогам.
3. Впровадження комп'ютерних технологій, таких як: фото-, відеозадачі.
4. Створення on-line курсів для вивчення клінічних дисциплін у медичних вищих навчальних закладах є важливою формою аудиторної самостійної роботи студентів.
5. Розробка адекватних методичних матеріалів, в яких містяться як сучасні літературні данні, що висвітлюють тематику, так і методи контролю отриманих знань.

Список використаних джерел

1. *Навчальний план підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «Спеціаліст» кваліфікації «лікар» у вищих навчальних закладах МОЗ України за спеціальностями 7.12010001 «Лікувальна справа», 7.12010002 «Педіатрія». – Київ, 2015*
2. *Білозір Л. І. Інноваційні технології та методологія викладання фізіотерапії студентам з англомовною формою навчання в умовах інтеграції медичної освіти / Льницький І. Г., Костик О. П., Чуловська У. Б., Павленко М. Л. // Укр. пульмонолог. журнал. - 2013, № 1. - С. 52-56.*
3. *Гайдай Н. В. Виховання і новітні засоби навчального процесу студентів з англомовною формою навчання з фаху «Акушерство і гінекологія» в умовах запровадження європейських стандартів вищої освіти в Україні. // "Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору". Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції. – Київ, 2013. – Том IX (51). - С. 204-209.*
4. *Дубинянський Ю. М. Застосування мультимедійних технологій в навчальному процесі / Дубинянський Ю. М., Шостка В. І. // "Вища освіта України у контексті інтеграції до Європейського освітнього простору". Матеріали Всеукраїнської навчально-наукової конференції. – Київ, 2013. – Том IX (51). - С. 248-255.*